

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

હરિયાણા રાજ્ય

વિ.

હસમત

૨૬ જુલાઈ, ૨૦૦૪

[ન્યાયમૂર્તિ અર્જજીત પસાયત અને ન્યાયમૂર્તિ સી. કે. ઠક્કર]

દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩:

કલમ ૩૮૮-સજાની સરપેન્શન અને જામીનની મંજૂરી-આરોપી દોષિત ઠર્યો-
કલમ ૩૦૨/આઈપીસી-અપીલ બાકી, આરોપીની કલમ ૩૮૮ હેઠળની અરજી
પર, હાઈકોર્ટે તેને જામીન પર મુક્ત કરતાં અવલોકન કર્યું કે આરોપી અગાઉ
પેરોલ પર હતો અને તેના દ્વારા સ્વતંત્રતાના દુરુપયોગનો કોઈ આરોપ નથી-
હુકમ, અપીલ કોર્ટ બાબતનું ઉદ્દેશ્યપૂર્વક મૂલ્યાંકન કરવા અને એવા નિષ્કર્ષ માટે

કારણો નોંધવા માટે બંધાયેલી છે કે કેસમાં સજાના અમલને મોકૂફ રાખવા અને જામીન મંજૂર કરવાની જરૂર છે-હાઈકોર્ટનો આદેશ આ જરૂરિયાતને પૂર્ણ કરતો નથી-આદેશ રદ કરવામાં આવ્યો.

પ્રતિવાદી-આરોપીને ઇ.પી.કો. કલમ-૩૦૨, કલમ-૧૪૯ સાથે વંચાણે લેતા અન્ય લોકો સાથે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો તથા તેમને આજીવન કેદની સજા કરવામાં આવી હતી .હાઈકોર્ટ સમક્ષ અપીલમાં.તેમણે સજાને સ્થગિત કરવા અને તેમને જામીન પર મુક્ત કરવા માટે દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૩૮૯ હેઠળ કથિત અરજી દાખલ કરી હતી.ઉચ્ચ અદાલતે નિરીક્ષણ કરીને જામીન મંજૂર કર્યા હતા કે દોષિત ઠેરવ્યા પછી આરોપીને પેરોલ આપવામાં આવ્યો હતો અને તેણે તે સમયગાળા દરમિયાન સ્વતંત્રતાનો દુરુપયોગ કર્યો ન હતો.

રાજ્ય માટે એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે પ્રતિવાદી આરોપી આ ભયાનક હત્યામાં મુખ્ય વ્યક્તિ હતો અને કારણ કે તેને પેરોલ આપવામાં આવ્યો હતો, તેથી કલમ-૩૮૯(૩) હેઠળ સજા સ્થગિત કરવા અને જામીન આપવા માટેનો આધાર ન હોઈ શકે.

અપીલોનો નિકાલ કરતા, અદાલતે ઠરાવ્યું કે

ઠરાવ્યુ:જામીન અને સજાના સસ્પેન્શન વચ્ચે તફાવત છે.કલમ-૩૮૯ દંડ પ્રક્રીયા સંહિતા ૧૯૭૩ મુજબ ના આવશ્યક ઘટકોમાંથી એક અપીલ અદાલત માટે સજા અથવા અપીલ કરેલા આદેશના અમલને સ્થગિત કરવાનો આદેશ આપવા માટે લેખિતમાં કારણો નોંધવાની જરૂરિયાત છે.અપીલ અદાલત આ મામલાનું નિરપેક્ષપણે મૂલ્યાંકન કરવા અને એ નિષ્કર્ષના કારણો નોંધવા માટે બંધાયેલી છે કે કેસ સજાના અમલને સ્થગિત કરવા અને જામીન આપવાની બાંહેધરી આપે છે.સજાના સસ્પેન્શન અને જામીન મંજૂર કરવાના નિર્દેશ માટે હાઈકોર્ટમાં જે એકમાત્ર પરિબળ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હોય તેવું લાગે છે તે આરોપી-પ્રતિવાદીને પેરોલ આપવામાં આવ્યો તે સમયગાળા દરમિયાન સ્વતંત્રતાના દુરુપયોગના આરોપની ગેરહાજરી છે.તે સજાના અમલને સ્થગિત કરવા અને જામીન આપવાની બાંહેધરી આપતું નથી.ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો આદેશ જરૂરિયાતને પૂર્ણ કરતો નથી અને તેને રદ કરવામાં આવે છે.(૧૩૪-**F-H**; ૧૩૫-**A-G**)

વિજય કુમાર વિરુદ્ધ નરેન્દ્ર અને અન્ય, (૨૦૦૨) ૯ એસસીસી ૩૬૪ અને રામજી પાસદ વિરુદ્ધ રતન કુમાર જયસ્વાલ અને અબ્ર, (૨૦૦૨) ૯ એસસીસી ૩૬૬ પર આધાર રાખ્યો હતો.

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડીક્શન: ફોજદારી અપીલ નંબર ૭૧૫-
૬૧૭/૨૦૦૪.

સી. આર. એલ. માં પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના ૧૨.૫.૨૦૦૩ ના ચુકાદા
અને આદેશમાંથી. વિવિધ.સીઆરએલમાં ૨૦૦૩નો નંબર ૧૪૦૦૯-૧૦.
૨૦૦૨નો એ. નંબર ૧૦૦-ડી. બી.

અપીલકર્તા માટે સુંદર ખત્રી અને વિજય કુમાર ગર્ગ.

પ્રતિવાદી માટે ઝફર સાદિક અને બલરાજ દીવાન.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ અરિજીત પાસાયત દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

પરવાનગી આપવામાં આવી.

હરિયાણા રાજ્ય પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટ દ્વારા આરોપી હસમત (અહીં
પ્રતિવાદી) ને જામીન આપવાની માંગ કરે છે.ક્રિમિનલ પરચુરણ નંબર
૧૪૦૬૯/૨૦૦૩ ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૧૦૦/૨૦૦૨ માં કથિત રીતે
ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૭૩ (ટૂંકમાં 'કોડ') ની કલમ ૩૮૯ હેઠળ એવી

પ્રાર્થના સાથે દાખલ કરવામાં આવી હતી કે મૂળ સજા એટલે કે આજીવન કેદ અને રૂ. ૧૦, ૦૦૦ને સસ્પેન્ડ કરવા જોઈએ અને દાખલ કરેલી અપીલની પેન્ડન્સી દરમિયાન પ્રતિવાદીને જામીન પર મુક્ત કરવા જોઈએ.આરોપી- પ્રતિવાદીએ અન્ય બાવીસ લોકો સાથે ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ (ટૂંકમાં 'આઈ. પી. સી.') ની કલમ ૧૪૮,૩૦૨,૩૦૭,૩૨૪ સાથે વાંચીને કલમ ૧૪૮ અને શસ્ત્ર અધિનિયમ, ૧૯૫૯ (ટૂંકમાં 'શસ્ત્ર અધિનિયમ') ની કલમ ૨૫ અને ૨૭ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ કરવાના કથિત ગુના માટે સુનાવણીનો સામનો કરવો પડ્યો હતો.આરોપી

પ્રતિવાદીને કેટલાક અન્ય લોકો સાથે ઇ.પી.કો. કલમ ૧૪૯ ૧પીસી સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૨,૩૦૭,૧૪૮ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો. તેમને આજીવન કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૪૯ સાથે વાંચી શકાય તેવા ગુના માટે અગાઉ સૂચવ્યા મુજબ દંડ ચૂકવવામાં આવ્યો હતો.

ઉચ્ચ અદાલતે વિવાદિત આદેશ દ્વારા જામીન મુખ્યત્વે એ આધાર પર આપ્યા હતા કે દોષિત ઠેરવ્યા પછી આરોપી પ્રતિવાદીને ત્રણ પ્રસંગોએ પેરોલ આપવામાં આવ્યો હતો અને પેરોલના સમયગાળા દરમિયાન સ્વતંત્રતાના દુરુપયોગનો કોઈ આરોપ નહોતો.

અપીલકર્તા-રાજ્યના વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા અનુસાર તે આરોપી પ્રતિવાદી હતો જે એક ભયાનક હત્યામાં મુખ્ય વ્યક્તિ હતો અને તેના દ્વારા ગુનાને સ્થાપિત કરવા માટે સીધા અને નિર્દોષ પુરાવા હતા.ટ્રાયલ કોર્ટે વિગતવાર અને તર્કપૂર્ણ ચુકાદા દ્વારા તેને દોષી ઠેરવ્યો, દોષિત ઠેરવ્યો અને ઉપરોક્ત સજા સંભળાવી.માત્ર કારણ કે પેરોલ આપવામાં આવી હતી, તે સંહિતાની કલમ ૩૮૯ ની શરતોમાં સજાના સસ્પેન્શન અને જામીન આપવા માટેનો આધાર ન હોઈ શકે.

તેનાથી વિપરીત, આરોપી-પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે પેરોલ સમયગાળા દરમિયાન સ્વતંત્રતાના દુરુપયોગનો કોઈ આરોપ નથી.આરોપી પ્રતિવાદીને જામીન આપવામાં ઉચ્ચ અદાલતને વાજબી ઠેરવવામાં આવી હતી.તે યોગ્ય કેસ નથી જે ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ (ટૂંકમાં 'બંધારણ') ની કલમ ૧૩૬ ની દ્રષ્ટિએ દખલગીરીની માંગ કરે છે.

સંહિતાની કલમ ૩૮૯ અપીલ બાકી રહે ત્યાં સુધી સજાના અમલને સ્થગિત કરવા અને અપીલકર્તાને જામીન પર મુક્ત કરવા સાથે સંબંધિત છે.જામીન અને સજાના સસ્પેન્શન વચ્ચે તફાવત છે.કલમ ૩૮૯ ના આવશ્યક ઘટકોમાંની એક એ છે કે અપીલ અદાલત માટે સજા અથવા અપીલ કરેલા આદેશના અમલને

સ્થગિત કરવાનો આદેશ આપવા માટે લેખિતમાં કારણો નોંધવાની જરૂરિયાત છે.જો તે કેદમાં હોય, તો ઉપરોક્ત અદાલત નિર્દેશ આપી શકે છે કે તેને જામીન પર અથવા તેના પોતાના બોન્ડ પર મુક્ત કરવામાં આવે.લેખિતમાં કારણો નોંધવાની જરૂરિયાત સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે સંબંધિત પાસાઓ પર કાળજીપૂર્વક વિચારણા કરવી પડશે અને સજાના સસ્પેન્શન અને જામીન આપવાનો આદેશ નિયમિત બાબત તરીકે પસાર થવો જોઈએ નહીં.

અપીલ અદાલત આ મામલાનું નિરપેક્ષપણે મૂલ્યાંકન કરવા અને એ નિષ્કર્ષના કારણો નોંધવા માટે બંધાયેલી છે કે કેસ સજાના અમલને સ્થગિત કરવા અને જામીન આપવાની બાંહેધરી આપે છે.તાત્કાલિક કેસમાં, સજાના સસ્પેન્શન અને જામીન મંજૂર કરવાના નિર્દેશ માટે હાઈકોર્ટ સાથે જે એકમાત્ર પરિબળ વજનમાં હોવાનું જણાય છે તે આરોપી-પ્રતિવાદીને પેરોલ મંજૂર કરવામાં આવેલા સમયગાળા દરમિયાન સ્વતંત્રતાના દુરુપયોગના આરોપની ગેરહાજરી છે.

ગુડગાંવના વિદ્વાન સત્ર ન્યાયાધીશે ૨૪.૧૦.૨૦૦૧ ના ચુકાદા દ્વારા આરોપી પ્રતિવાદીને દોષી ઠેરવ્યો હતો.પ્રતિવાદી દ્વારા ફોજદારી અપીલ No.IOODB/૨૦૦૨ દાખલ કરવામાં આવી હતી.હકીકત એ છે કે અપીલની પેન્ડન્સી દરમિયાન આરોપી પ્રતિવાદી પેરોલ પર હતો તે દર્શાવે છે કે શરૂઆતમાં આરોપી પ્રતિવાદીને સજાના અમલના સસ્પેન્શનનો લાભ આપવામાં આવ્યો ન

હતો.પેરોલના સમયગાળા દરમિયાન આરોપીએ સ્વતંત્રતાનો દુરુપયોગ કર્યો નથી તે માત્ર હકીકત સજાના અમલને સ્થગિત કરવા અને જામીન આપવાની બાંહેધરી આપતી નથી.ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા ખરેખર જે બાબત પર વિચાર કરવો જરૂરી હતો તે એ હતું કે સજાના અમલને સ્થગિત કરવા અને ત્યારબાદ જામીન આપવા માટે કારણો અસ્તિત્વમાં છે કે કેમ.ઉચ્ચ અદાલતે સાચો સિદ્ધાંત ધ્યાનમાં રાખ્યો હોય તેવું લાગતું નથી.

વિજય કુમાર વિરુદ્ધ નરેન્દ્ર અને અન્ય, [૨૦૦૨] ૯ એસ. સી. સી. ૩૬૪ અને રામજી પાસદ વિરુદ્ધ રતન કુમાર જયસ્વેલ અને અન્ય, [૨૦૦૨] ૯ એસ. સી. સી. ૩૬૬ માં, આ અદાલત દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવેલા કેસોમાં, તે માત્ર અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં જ સજાના સસ્પેન્શનનો લાભ આપી શકાય છે.હાઈકોર્ટનો વિવાદિત આદેશ જરૂરિયાતને પૂર્ણ કરતો નથી.વિજય કુમારના કેસમાં (ઉપરોક્ત) એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ સજાપાત્ર હત્યા જેવા ગંભીર ગુના સાથે સંકળાયેલા કેસમાં જામીન માટેની વિનંતીને ધ્યાનમાં લેતા, અદાલતે આરોપી સામે કરવામાં આવેલા આરોપની પ્રકૃતિ, જે રીતે ગુનો કરવામાં આવ્યો હોવાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે, ગુનાની ગંભીરતા અને હત્યાના ગંભીર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા પછી આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કરવાની ઈચ્છા જેવા સંબંધિત પરિબલો પર

વિચાર કરવો જોઈએ.વિવાદિત આદેશ પસાર કરતી વખતે હાઈકોર્ટ દ્વારા આ પાસાઓ પર વિચાર કરવામાં આવ્યો નથી.

સજાના સસ્પેન્શન અને જામીન આપવાનો આદેશ સ્પષ્ટપણે બિનટકાઉ છે અને તેને રદ કરવામાં આવ્યો છે.તેથી અમે આ આદેશને રદ કરી દીધો છે.આરોપી-પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે જણાવ્યું હતું કે નવી અરજી દાખલ કરવામાં આવશે.જો તે કરવામાં આવે તો, ઉચ્ચ અદાલત, તે કહેવાની જરૂર નથી, તે આ બાબતને કાયદા અનુસાર, તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાનમાં લેશે.અમે આ અંગે કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કરતા નથી.

પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે ભારપૂર્વક વિનંતી કરી હતી કે સજાના અમલને સ્થગિત કરવા અને જામીન આપવા માટેની અરજીમાં ઘણા કારણો હોવા છતાં પેરોલના સમયગાળા દરમિયાન સ્વતંત્રતાના દુરુપયોગની ગેરહાજરી જ નહીં, ઉચ્ચ અદાલતે તે પાસાઓને સ્પર્શ કર્યો નથી.

તે મુજબ અપીલોનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

આર. પી.

અરજીઓનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.